

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНА УСТАНОВА

«ІНСТИТУТ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я ім. О. М. МАРЗЄЄВА
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ»

Узгоджено

Рішенням Вченої ради

ДУ «ІГЗ ім. О.М. Марзєєва НАМНУ»

№ 8 від 02.11.2016 р.

Уведено в дію

Наказом директора

№1д/56 від 20.12.2016 р.

КОНЦЕПЦІЯ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти

третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

Київ 2016

ПРЕАМБУЛА

Загальну Концепцію діяльності ДУ «Інститут громадського здоров'я ім. О.М. Марзєєва НАМН України (далі – Інститут, ДУ «ІГЗ НАМНУ») на 2016-2025 рр ухвалено рішенням Вченої ради Інституту від (протокол від № 8 від 02.11.2016 р.) та введено в дію наказом директора №1д/56 від 20.12.2016 р.

Концепція освітньої діяльності з підготовки фахівців третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти розроблена відповідно до Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-УП, Постанови Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій», Постанови Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» зі змінами, Постанови Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 р. № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)».

Місією Інституту є проведення фундаментальних та прикладних досліджень в галузі громадського здоров'я та медицини на світовому рівні, маючи на меті отримання принципово нових знань та пошук шляхів їх втілення у практику з метою якомога швидшого реагування на виклики сьогодення; збереження та підвищення ролі вітчизняної науки як важливого чинника модернізації країни; збільшення внеску ДУ «Інститут громадського здоров'я ім. О.М. Марзєєва НАМН України» у забезпечення ефективного економічного і соціального розвитку України, її обороноздатності та національної безпеки.

В сучасних умовах Інститут має своєю стратегічною ціллю збереження та розвиток рівня фундаментальної і прикладної науки, досягнутого установою шляхом підтримки активної наукової роботи, омолодження кадрового складу через залучення талановитої наукової молоді до наукової роботи, розвиток активної міжнародної наукової кооперації та співпраці з провідними науковими центрами. Важливою складовою на шляху до цієї мети повинна стати активна позиція Інституту щодо формування у суспільства та держави розуміння ролі та значення фундаментальної і прикладної науки як найважливішої запоруки успіху країни в цілому в умовах сьогодення.

Стратегія розвитку наукових досліджень з гігієни навколишнього середовища та громадського здоров'я, якої додержується ДУ «Інститут громадського здоров'я ім. О.М. Марзєєва НАМН України» спирається на розуміння необхідності міжгалузевих підходів до проблеми. Загроза здоров'ю людини від дії чинників довкілля на теперішній час встановлюється із застосуванням методології оцінки ризиків, методів аналітичної епідеміології та оцінки шкоди, що нанесена здоров'ю. Проведення економічних оцінок в сфері управління ризиком, а також

здійснення постійного моніторингу реалізації планів в сфері гігієни навколишнього середовища сприяє встановленню зв'язків між людською діяльністю, її впливом на стан довкілля- і громадське здоров'я.

Наукові дослідження колективу ДУ «ІГЗ НАМНУ» у 2016 році були спрямовані на вирішення проблем попередження забруднення навколишнього середовища і зміцнення здоров'я населення. Фахівцями інституту науково обґрунтовуються нормативно-методичні основи регулювання рівнів фізичних і біологічних чинників навколишнього середовища з метою створення державних механізмів забезпечення функціонування збалансованої системи охорони довкілля. Значна увага науковців інституту приділяється проблемам гігієни дітей та підлітків, питанням харчування населення країни, санітарній мікробіології та проблемам радіаційної безпеки.

Пріоритетні напрямки наукової діяльності інституту.

- Вивчення процесів формування громадського здоров'я з урахуванням впливу екологічних та соціальних чинників;

- Наукове обґрунтування, розробка та вдосконалення законодавчих, нормативно-методичних і організаційно-розпорядчих документів щодо збереження і зміцнення здоров'я населення та поліпшення умов життєдіяльності;

- Удосконалення системи спостереження за станом здоров'я населення та факторами, що впливають на його формування;

- Вивчення та аналіз причинно-наслідкових зв'язків захворюваності та смертності населення за умов впливу шкідливих чинників;

- Вивчення ролі способу життя, учбових, виховних процесів та умов життєдіяльності у формуванні здоров'я дітей;

- Розробка теоретичних та методичних основ визначення шкідливих чинників довкілля (фізичних, хімічних, біологічних) та ризиків для здоров'я від їх дії для вирішення питань управління якістю навколишнього середовища;

- Удосконалення методології гігієнічної оцінки якості і безпеки продуктів харчування, питної води, лікарських засобів; визначення ефективних методів їх контролю з урахуванням міжнародного вимог;

- Наукове обґрунтування методології з визначення небезпеки для здоров'я населення та наступних поколінь соціально-економічних змін у суспільстві, що пов'язані з кризовими екстремними ситуаціями, в тому числі АТО;

- Удосконалення засад профілактичної медицини у питаннях сприяння здоров'ю і попередження розвитку захворювань, медико-екологічної свідомості різних категорій населення.

В 2016 році вирішувалися проблеми, які забезпечували подальший розвиток досліджень з вивчення стану громадського здоров'я, а саме, питання фундаментального, теоретичного та прикладного характеру, що відповідало завданням, поставленим перед Інститутом.

Значна увага приділялася визначенню комплексних критеріїв оцінки якості середовища з урахуванням його дії на стан здоров'я населення, розробці методичних питань вивчення впливу факторів навколишнього середовища на здоров'я населення і оцінки впливу окремих груп факторів. Ряд досліджень був присвячений вдосконаленню наукових основ гігієнічної регламентації факторів довкілля хімічної, фізичної та біологічної природи, гігієнічній оцінці нових технологічних і технічних рішень в умовах становлення нових форм господарювання.

Науковий пошук відзначався різносторонньою комплексністю як в межах ДУ «ІГЗ НАМНУ», так і з іншими відомствами та науковими закладами. За матеріалами завершених НДР підготовлені гігієнічні пропозиції для впровадження в практику охорони здоров'я та систему охорони оточуючого природного середовища.

Успішна наукова діяльність Інституту обумовила розширення його організаційної діяльності. ДУ «ІГЗ НАМНУ» координує вирішення медико-біологічних проблем охорони довкілля в Україні, є головною установою МОЗ України з проблеми «Гігієна навколишнього середовища», «Гігієна дітей та підлітків», «Гігієна харчування». За матеріалами наукових досліджень у 2016 році підготовлено 30 інформаційно-методичних матеріалів, що має своє підтвердження з різних міністерств та відомств. Упродовж року за результатами проведених наукових досліджень зроблено 1625 експертних висновків з різних питань гігієни довкілля, гігієни харчування, гігієни дітей та підлітків, радіаційної гігієни.

На підставі отриманих наукових даних фахівці Інституту розглянули та підготували свої рекомендації до ряду проектів Законів України, брали активну участь у підготовці документів для Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, МОЗ України та інших міністерств і відомств країни. Так, фахівцями Інституту за дорученням Кабінету Міністрів України в рамках ініціативної тематики розглянуто та опрацьовано проект постанови «Про внесення змін до норм харчування військовослужбовців Збройних Сил та інших військових формувань»; розроблено індивідуальний бойовий раціон харчування військовослужбовців Збройних Сил України відповідно до стандартів НАТО, який передано до Міністерства оборони для використання в зоні АТО.

Набуті наукові матеріали у 2015-2016 роках дозволили опублікувати 190 наукових статей, з них 19 за кордоном.

Загальна концепція поєднує заходи у науково-дослідницькій, науково - організаційній, науково - практичній, науково-освітній та просвітницькій сферах.

Концепція освітньої діяльності ДУ «Інститут громадського здоров'я ім. О.М. Марзєєва

НАМН України» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти є невід'ємною складовою Загальної Концепції діяльності Інституту та є основою і базисом організації освітнього процесу в Інституті.

ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Мета освітньої діяльності. Основною метою освітньої діяльності Інституту є підготовка висококваліфікованих і конкурентоспроможних на національному та міжнародному ринку праці фахівців для наукових установ, закладів вищої освіти, підприємств усіх форм власності, органів державної влади і управління на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти (доктор наук, доктор філософії), для забезпечення ефективного наукового і технологічного розвитку України, її обороноздатності, національної безпеки, шляхом залучення талановитої наукової молоді до наукової роботи, її підготовки для діяльності в науково-дослідній сфері, підтримки безперервності науково - дослідницького процесу, утвердження національних та загальнолюдських цінностей.

Освітня діяльність Інституту базується на принципах:

- інтеграція навчання, науково-дослідницької роботи та інноваційної діяльності;
- побудова освітніх програм на компетентній основі відповідно до рівнів Національної рамки кваліфікацій та стандартів вищої освіти;
- забезпечення незалежної та об'єктивної оцінки результатів навчання та набутої кваліфікації;
- відповідність змісту навчання потребам ринку праці і перспективам розвитку галузей економіки;
- забезпечення рівноправності доступу громадян до освітніх програм Інституту, зокрема й людей з особливими фізичними потребами;
- незалежність освітньої діяльності від впливу політичних партій, громадських та релігійних організацій;
- формування всеохоплюючої системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності;
- створення умов для реалізації концепції навчання впродовж життя як визначального елемента підготовки науковця;
- гуманізму, демократизму, патріотизму, пріоритетності загально- людських духовних цінностей.

Напрями та засоби реалізації освітнього процесу

Залучення до проведення наукових досліджень талановитої молоді через співпрацю з

закладами освіти **від школи до вишів.**

Перш за все, науковці Інституту і надалі будуть брати активну участь у підвищенні рівня викладання питань громадського здоров'я, гігієни та медичної екології серед дітей та підлітків. Інститут має договори про творчу співпрацю зі школами №№ 38 ім. В. Молчанова, 139, 258, 126, 146, 99 та дошкільними навчальними закладами №№ 63, 197. Зазначені заклади освіти були залучені до проведення міжнародних проектів під егідою ВООЗ та європейського регіонального центру (REC). Питання боротьби з тютюнокуріння викладалися в установах на підставі договорів про науково-технічну співпрацю, рекомендації щодо скорочення куріння серед дітей та молоді оприлюднені у багатьох навчальних закладах України, в т.ч. Київському енергетичному коледжі, Харківському національному педагогічному університеті ім. Г.Г. Сковороди МОН України, Сумському державному педагогічному університетом ім. А.С. Макаренка, Вінницькому національному медичному університеті ім. М.І. Пирогова МОЗ України, Українському центрі спортивної медицини, Національному медичному університеті ім. О.О. Богомольця МОЗ України. Це дозволило охопити широке коло дітей і підлітків, від дитячого садочка до студентської молоді.

Курси лекцій для медиків - інтернів щодо сучасних методів визначення забруднюючих речовин в сельбищних зонах проводяться фахівцями лабораторій, які вирішують питання профілактики негативних чинників навколишнього середовища (повітря, води, ґрунтів) разом з Національним медичним університетом ім. О.О. Богомольця МОЗ України та Дніпропетровською медичною академією МОЗ України.

Протягом останніх років посилилася співпраця з Національним авіаційним університетом при підготовці магістрів 6 курсу за спеціальністю 8.04010601 «екологія та охорона навколишнього середовища» та природничим факультетом Національного університету «Києво - Могилянська Академія» за спеціальністю «хімія».

Питанням післядипломної освіти лікарів та екологів присвячена постійна робота фахівців Інституту на кафедрах Національної медичної академії післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика МОЗ України, Державної Екологічної Академії МЕПРУ, Військово-медичної Академії.

Про позитивний приклад при підготовці кадрового потенціалу управлінців свідчать договори про творчу наукову співпрацю з Державною Академією житлово-комунального господарства, Державною Екологічною Академією МЕПРУ.

Міждисциплінарний підхід до залучення молоді, розвиток їх медико-екологічної свідомості надасть їй суттєві стимули для обрання наукової діяльності, як життєвого шляху та сприятиме пошуку талановитих студентів та магістрів у закладах вищої освіти і, як очікується, має сформувати кадровий резерв ДУ «ІГЗ НАМНУ».

Систематична робота з підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації

Систематична і цілеспрямована підготовка наукових кадрів через аспірантуру і докторантуру в Інституті є, та слугуватиме надалі, запорукою безперервності наукового процесу.

Інститут аспірантури діє у ДУ «ІГЗ НАМНУ» вже більше ніж півсторіччя. Завдяки виваженій структурі забезпечується можливість виконання досліджень. Наукові дослідження здобувачів наукового ступеню були спрямовані на збереження і зміцнення здоров'я населення шляхом профілактики негативної дії забрудненого навколишнього середовища. Фахівцями Інституту науково обґрунтовуються нормативно-методичні основи гігієнічного регламентування, регулювання хімічних, фізичних і біологічних чинників навколишнього середовища з метою створення державних механізмів забезпечення функціонування збалансованої системи охорони здоров'я. Значна увага науковців Інституту приділяється проблемам системи громадського здоров'я, а саме: гігієні дітей та підлітків, питанням харчування населення країни, генетичного моніторингу. Дослідження проводяться в лабораторіях Інституту згідно його структури і напрямку підготовки дисертаційних робіт.

СТРУКТУРА

Державної установи «Інститут громадського здоров'я ім. О.М. Марзєєва
Національної академії медичних наук України»

2016 рік

1	АДМІНІСТРАЦІЯ ІНСТИТУТУ
1.1.	Директор
1.2.	Заступник директора з наукової роботи
1.3.	Заступник директора з науково-практичної роботи
1.4.	Вчений секретар
1.5.	Заступник директора з загальних питань
1.6.	Головний бухгалтер
2	АПАРАТ УПРАВЛІННЯ
2.1.	Відділ бухгалтерського обліку та економічного аналізу
2.2.	Відділ кадрів
2.3.	Канцелярія
3	НАУКОВО – ДОСЛІДНІ ПІДРОЗДІЛИ
3.1.	Відділ гігієни довкілля

3.1.1.	Лабораторія якості повітря
3.1.2.	Лабораторія природних, питних вод та оцінки ризиків
3.1.3.	Лабораторія ґрунту та відходів
3.1.4.	Лабораторія радіаційного захисту
3.1.5.	Лабораторія радіаційного моніторингу
3.1.6.	Лабораторія канцерогенних факторів
3.1.7.	Лабораторія електромагнітних випромінювань
3.1.8.	Лабораторія планування населених місць
3.1.9.	Лабораторія шуму і факторів житлового середовища
3.2.	Відділ громадського здоров'я
3.2.1.	Лабораторія промоції здоров'я
3.2.2.	Лабораторія спадково обумовлених захворювань
3.2.3.	Лабораторія профілактики аліментарно - залежних захворювань
3.2.4.	Лабораторія соціальних детермінант здоров'я дітей
3.2.5.	Лабораторія безпеки життєдіяльності дитячого населення
3.2.6.	Лабораторія безпекових стратегій в охороні здоров'я
3.2.7.	Лабораторія медичної інформатики
3.3.	Відділ експериментальних досліджень
3.3.1.	Лабораторія наноматеріалів та дезінфекційних засобів
3.3.2.	Лабораторія мікробіології
3.3.3.	Лабораторія контролю якості продукції
3.3.4.	Лабораторія токсикології
3.3.5.	Лабораторія безпеки хімічних матеріалів
3.4.	Науково-координаційний відділ
3.4.1.	Група планування та аналізу наукових досліджень
3.4.2.	Група інформаційного та метрологічного забезпечення
3.5.	Відділ супроводу державних програм і міжнародних зв'язків
3.6.	Бібліотека
4.	ДОПОМІЖНИЙ ПІДРОЗДІЛ
4.1.	Клініка піддослідних тварин
5.	ГОСПОДАРСЬКИЙ ПІДРОЗДІЛ
5.1.	Відділ матеріально-технічного забезпечення
5.2.	Інженерно-технічний відділ

Над виконанням наукових розробок Інституту працюють 198 наукових співробітників.

Спецрада Д 26.604.01 функціонує в Інституті з 1993 року зі спеціальностей 14.02.01 – «гігієна» (медичні, біологічні науки) та 03.00.16 – «екологія» (медичні науки). Згідно з постановою президії ВАК від 20.09.2007р. № 29-09-7 та наказом ВАК від 14.12.2007 р. № 867 вилучено спеціальність 14.02.01 – «гігієна» (медичні, біологічні науки) і введено спеціальність 14.02.01 – «гігієна та професійна патологія» (медичні, біологічні науки).

З початку існування спецрад захищено (по 2016 р. включно) 264 дисертації:

- 46 робіт виконано на здобуття наукового ступеню доктора наук, з них 30 медичних наук (ДУ «ІГЗ НАМНУ» - 15), 15 біологічних наук (ДУ «ІГЗ НАМНУ» - 7), 1 – екологічних наук;
- 211 робіт виконано на здобуття наукового ступеню кандидата наук, з них медичних наук - 142 (ДУ «ІГЗ НАМНУ» - 30), біологічних наук - 63 (ДУ «ІГЗ НАМНУ» - 32), екологічних – 6.

Кадрова політика Інституту спрямована на залучення професіоналів, здібної молоді, підвищення кваліфікаційного рівня кадрового складу наукового персоналу. Спадкоємність кадрів, творче та кар'єрне зростання науковців і фахівців, збереження професіоналів, які забезпечують подальший розвиток наукових шкіл і є її основою.

Подальша інтеграція в міжнародну науково-освітню кооперацію

Сучасний тренд розвитку і науки, і освіти полягає в розширенні та поглибленні міжнародних наукових зв'язків з метою поєднання взаємодоповнюючих зусиль та максимальної ефективності.

Наразі Інститут бере участь у науковій співпраці з закордонними науковими установами та університетами. Ключовими позитивними моментами цієї співпраці для науковців Інституту є:

- можливість об'єднання зусиль у вирішенні актуальних проблем;
 - взаємозбагачуючий обмін ідеями і підходами;
 - швидкий доступ до найактуальнішої наукової інформації;
 - можливість підвищення кваліфікації і наукових стажувань у провідних світових центрах для науковців;
 - створення та підтримка іміджу нашої країни як розвинутої в науковому плані держави;
 - можливість проведення аспірантами експериментальних досліджень на високому рівні;
 - заохочення талановитої молоді до роботи в науці.
- ДУ «Інститут громадського здоров'я ім. О.М. Марзєєва НАМН України» за договорами про науково-технічне співробітництво співпрацює з наступними міжнародними організаціями:
- МАГАТЕ;
 - Світовим Банком;

- Швейцарською Агенцією Розвитку та Співробітництва (ШАРС);
- Європейським регіональним бюро ВООЗ з питань навколишнього середовища та здоров'я;
- Робочою групою ВООЗ з атмосферного повітря;
- Робочою групою ВООЗ «Зміни клімату та здоров'я»;
- Європейською цільовою групою з навколишнього середовища та здоров'я ВООЗ;
- Бюро ВООЗ в Україні з питань супроводу проекту Національного плану заходів з імплементації та реалізації засад європейської політики «Здоров'я-2020: основ Європейської політики в підтримку дій держави і суспільства в інтересах здоров'я і благополуччя» щодо неінфекційних захворювань на період до 2030 року»;
- Науково-дослідним інститутом доктора Рата (США);
- Регіональним підрозділом Північно-Східної Європи Фірма ECOLAB Sp.z.o.o. (Польща);
- Європейським суспільно-технічним університетом в місті Радом (Польща);
- Медичним університетом м. Доккіо, Японія;
- Міжнародним науково-навчальним центром інформаційних технологій та систем НАН України і МОН України.

Особлива увага і в подальшому буде приділятися розвитку двосторонніх наукових зв'язків, особливо через спеціальні програми для молоді. На кшталт, взаємних угод про співпрацю, укладених зі Шведською Агенцією та Медичним університетом Доккіо (Dokkyo Medical University, Japan), Європейським офісом з оточуючого середовища та здоров'я, Joint Research Centre (jrc in Ispra), тощо.

З метою підсилення участі Інституту в міжнародній співпраці та розширенні усіх видів підтримки з диверсифікованих джерел, у відповідності до тенденцій розвитку світової науки, необхідно передбачити проведення таких заходів, як:

- забезпечення впровадження міжнародного досвіду для підвищення рівня знань, впровадження розробок щодо актуальних питань громадського здоров'я, гігієни та медичної екології;
- продовження практики організації та проведення міжнародних конференцій, симпозіумів, семінарів на базі Інституту щорічно;
- системна робота з підготовки та подачі запитів на участь у міжнародних грантових і конкурсних програмах з фінансування науки, зокрема, таких, як програми ЄС Горизонт-2020, JRC, програми НАМНУ та Національного фонду досліджень України;
- продовження активної співпраці з міжнародними науковими установами та видавництвами;
- активізація участі аспірантів та докторантів у програмах академічної мобільності.

За рішенням Вченої ради Інституту було підготовлено аналітичні матеріали та подано до

орґкомітету заявку на членство у Міжнародній асоціації інститутів громадського здоров'я (IANPHI).

Постійна підтримка та удосконалення вимог до загально - наукового рівня якості освітнього процесу та науково-дослідних робіт

Підвищення якості навчання аспірантів та роботи викладачів організується в Інституті на кількох рівнях контролю з боку наукової спільноти Інституту. Обговорення результатів роботи, звітів та атестація організуються послідовно на рівнях: науковий семінар лабораторії, відділу; проблемна комісія або наукова рада з відповідної проблеми і, нарешті, Вчена рада Інституту. Це не тільки підсилює відповідальність, а й забезпечує додаткові можливості обговорення результатів не тільки в вузькому колі фахівців відповідного профілю, а й з широким загальним вчених більш високого рівня; отримання неупередженої наукової оцінки та ознайомлення з поглядом на проблему під іншим кутом зору. Це значно сприяє підвищенню професійного рівня науковця, розширенню його кругозору, стимулює його до самовдосконалення; сприяє роботі на перетині різних наукових напрямів, проблем та сфер.

Створення атмосфери максимального сприяння професійному росту аспірантів, докторантів та наукової молоді.

Процес освітньої діяльності реалізується також через максимальне сприяння та заохочення здобувачів наукових ступенів до участі у наукових заходах вищих рівнів: щорічних Марзєєвських читаннях, інших наукових конференціях (особливо для молодих вчених), школах усіх рівнів, включаючи міжнародні. Безпосереднє залучення до організації аспірантів, докторантів та молодих вчених з метою формування вмінь, навичок та практичного досвіду науково-орґанізаційної роботи.

Забезпечення реалізації концепції освітньої діяльності Інституту

Реалізація концепції освітньої діяльності Інституту передбачає відповідну кадрову, матеріально-технічну та фінансову сфери підтримки.

Кадрове забезпечення та підвищення рівня кваліфікації співробітників і траєкторія кар'єрного зростання молодих науковців.

Стратегія розвитку наукових досліджень з гігієни навколишнього середовища, якої додержується ДУ «Інститут громадського здоров'я ім. О.М. Марзєєва НАМН України» спирається на розуміння необхідності міжгалузевих підходів до проблеми. Загроза здоров'ю людини від дії чинників довкілля та детермінант соціальної природи на теперішній час встановлюється із застосуванням методології оцінки ризиків, методів аналітичної епідеміології, оцінкою шкоди, що нанесена здоров'ю. Проведення економічних оцінок в сфері управління ризиком, а також

здійснення постійного моніторингу реалізації планів в сфері гігієни навколишнього середовища сприяє встановленню зв'язків між людською діяльністю, її впливом на стан довкілля та реакцією суспільства.

Над виконанням наукових розробок Інституту працюють 198 наукових співробітників, серед яких: 1 – академік, 1 – член кореспондент, 31 - доктор і 62 - кандидати наук. Понад третини науковців – молоді вчені, співробітники віком до 35 років (61особа).

Наукові дослідження колективу ДУ «ІГЗ НАМНУ» у 2016 році були спрямовані на вирішення проблем попередження забруднення навколишнього середовища, збереження і зміцнення здоров'я населення. Фахівцями Інституту науково обґрунтовуються нормативно-методичні основи регулювання рівнів хімічних, фізичних, біологічних та соціальних чинників середовища життєдіяльності людини з метою створення державних механізмів забезпечення функціонування збалансованої системи охорони довкілля і громадського здоров'я. Значна увага науковців Інституту приділяється проблемам гігієни дітей та підлітків, питанням харчування населення країни, санітарній мікробіології та проблемам радіаційної безпеки.

В Інституті склався та працює сильний науковий колектив, який спирається на традиції всесвітньо відомих наукових шкіл з гігієни та охорони здоров'я. Спадкоємність кадрів, творче та кар'єрне зростання науковців і фахівців, збереження професіоналів, які забезпечують подальший розвиток відомих наукових шкіл є невід'ємною частиною кадрової політики Інституту.

Наразі кадровий склад та штатний розклад забезпечує діяльність Інституту висококваліфікованими кадрами для виконання середньо - і довгострокових досліджень на високому світовому науковому рівні.

В Інституті діють наступні наукові, спеціалізовані ради та комісії.

- Вчена рада ДУ «ІГЗ НАМНУ».
- Дві спеціалізовані вчені ради з захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) наук за спеціальністю 14.02.01 – «гігієна та професійна патологія» (медичні, біологічні науки) та 03.00.16 – «екологія» (медичні науки). З початку існування спецради захищено (по 2016 р. включно) 264 дисертації.
- Апробаційна рада , яка діє на підставі Положення та розглядає дисертаційні роботи пошукувачів та аспірантів на відповідність до вимог ДАКУ.
- Рада молодих учених, яка налічує 61 особу.
- Проблемна комісія “Гігієна навколишнього середовища” з секцією «гігієни дітей та підлітків» існує на базі Інституту з кінця 70-х років.
- Комісія для проведення державної санітарно-епідеміологічної експертизи в особливо складних випадках.

– Експертна комісія з питань встановлення та зміни розмірів санітарно - захисних зон при Головному державному санітарному лікарі України.

Основною формою роботи Експертних комісії є колегіальний розгляд і затвердження результатів наукової експертизи у вигляді «Наукових звітів санітарно - епідеміологічної експертизи».

Заходи, які проводить Інститут, орієнтовані на підвищення рівня кваліфікації співробітників і побудову ясної концепції траєкторії кар'єрного зростання молодих науковців:

- орієнтація на розвиток та стимулювання участі науковців, аспірантів та докторантів у конкурсних і програмно-цільових підходах до додаткового фінансування науково-дослідних робіт, як на ті, що найбільш відповідають вимогам часу і світовій практиці;
- організація та забезпечення наукового стажування науковців, аспірантів та докторантів у провідних вітчизняних та закордонних наукових центрах;
- омолодження наукового кадрового резерву з формулюванням чітких та ясних умов кадрового зростання науковців;
- постійне удосконалення вимог та критеріїв атестації наукових працівників, таким чином, щоб стимулювати їх зацікавленість у необхідності постійного професійного розвитку.

Матеріально-технічне забезпечення реалізації освітньої діяльності

На сьогоднішній день Інститут є єдиною в Україні установою, яка здатна надавати висококваліфіковані науково-технічні та консультаційні послуги в галузі громадського здоров'я та медичної екології.

Розвиток експериментальної бази устаткування та обладнання для виконання експериментів та досліджень.

Інститут оснащений комплексом устаткування, яке забезпечує виконання науково-дослідницьких робіт на сучасному рівні. Якісні вимірювання дозволяють проводити в рамках акредитаційних процесів за стандартами ISO.

Лабораторна база ДУ «Інститут громадського здоров'я ім. О.М. Марзєєва НАМНУ» для проведення досліджень відповідає сучасним вимогам міжнародного рівня, акредитована на право проведення гігієнічного регламентування потенційно небезпечних факторів хімічного, біологічного та фізичного походження Комітетом з питань гігієнічного регламентування при Міністерстві охорони здоров'я України.

Національним агентством з акредитації України засвідчено компетентність відповідно до вимог ДСТУ ISO/IES чотирьох лабораторій: з контролю якості лікарських засобів, санітарної мікробіології та дезінфектології, випробувальної лабораторії харчової продукції ,випробувальної

лабораторії з контролю якості та безпеки питних вод.

ДУ «Держметртестстандарт» за результатами оцінювання визнав вимірювальні можливості трьох лабораторій: гігієни ґрунту та відходів, лабораторії гігієни канцерогенних факторів та наноматеріалів, лабораторії якості повітря.

Науковці лабораторій щорічно беруть участь в рамках міжнародних програм порівняння лабораторних вимірювань.

Створені, працюють та удосконалюються унікальні дослідницькі комплекси, серед яких можна виділити :

- комплекс для визначення забруднення повітря оснащений сучасним референтним обладнанням, до складу якого входять:

- мобільна медико-екологічна лабораторія (для вимірювання – вуглецю оксиду, суми вуглеводнів, ангідриду сірчистого/сірководню, суми меркаптанів, оксидів азоту, озону (газоаналізатори Horiba, відповідно APMA-370, APHA-370, APSA-370, APSA-370T, APNA-370, APOA-370); ціанідів (газоаналізатор RM28-5.00m), формальдегіду (газоаналізатор RM16-2.00m), ртуті (аналізатор UT-3000), твердих часток пилу PM10 та PM2.5 (аналізатори Con.Tec Personal Dust Monitor PM10-PM2.5-PM-1);

- стаціонарний автоматизований пункт спостережень (для вимірювання – PM10/PM2.5, газоаналізаторами Horiba APDA-371);

- комплекс оцінювання впливу окремих радіаційних джерел на здоров'я населення та персоналу, вимірювання вмісту природних радіонуклідів у повітрі, воді, ґрунтах, мінеральній сировині та будівельних матеріалах;

- сучасне стаціонарне та мобільне гамма- та альфа-спектрометричне обладнання має першій в Україні еталон одиниці активності радону-222 (РЕТУ 12-01-03) з високоточними калібровочними зразками;

- комплекс надсучасного високоточного надійного аналітичного обладнання для проведення фізико-хімічних та біологічних досліджень об'єктів навколишнього середовища та фармацевтичного аналізу лікарських засобів – спектрофотометри, газовий та рідинний хроматографи, рефрактометр, поляриметр, лічильник невидимих часток, тощо.

Наявність такого обладнання в Інституті дає змогу активно працювати широкому колу науковців та аспірантів для розробки нових технологій та впровадження результатів досліджень для моніторингу та контролю за якістю та безпекою різних об'єктів навколишнього середовища.

Загальна стратегія Інституту щодо експериментальної бази для проведення наукових досліджень полягає, з одного боку, у ефективному збереженні та максимальній модернізації

існуючого обладнання власними силами та за допомогою колег з інших установ. З іншого ж боку, Інститут докладатиме максимальних зусиль для оновлення парку техніки на сучасне обладнання як власними силами, за допомогою НАМН України та державних ресурсів так і за рахунок спонсорської допомоги.

Інформаційне та інформаційно-технічне супроводження освітнього процесу - важлива і невід’ємна складова сучасного процесу організації наукових досліджень. Інститут вже значний час цілеспрямовано проводить і планує в подальшому активно продовжувати реалізовувати політику інтеграції у цифрове суспільство.

Основними завданнями є:

– підтримка, налаштування та розвиток сучасної локальної комп’ютерної мережі, яка охоплює усі підрозділи установи та забезпечує одночасну підтримку як IPV4, так і IPv6. В мережу включено близько 200 комп’ютерів, за допомогою яких вчені інституту можуть користуватися як внутрішніми інформаційними і обчислювальними ресурсами, так і різноманітними ресурсами Інтернет;

– технічне супроводження інформаційних веб-ресурсів та підтримка в актуальному стані наявних веб-ресурсів, серед яких сайт Інституту, електронна бібліотека, сайти журналу «Довкілля та здоров’я» та наукового збірника «Гігієна населених місць»;

– розвиток та підтримка власної, створеної в Інституті, адміністративно-інформаційної мережі;

– розроблення, виготовлення, налаштування систем і пристроїв автоматизації експерименту.

В кінцевому результаті науковці Інституту повинні постійно отримувати своєчасний доступ до найновішої наукової інформації та реальний доступ до потужних обчислювальних ресурсів ЕОІ і ліцензійних пакетів програм.

Розвиток видавничої справи. Оприлюднення результатів наукових досліджень вчених - фахівців в галузі гігієни довкілля та громадського здоров’я, інформування світової наукової спільноти про нові проблеми наукового пошуку та шляхи їх вирішення, обмін інформацією із фахівцями є одними з основних цілей видавничої діяльності Інституту та видання ним журналу «Довкілля та здоров’я» та наукової збірки «Гігієна населених місць».

Щорічно після кожної конференції, яка носить назву «Марзєєвських читань» видається збірка тез науковців..

Планується:

- підвищити публікаційну активність цих видань та довести щорічну кількість статей до двохсот і, відповідно, 350 журнальних сторінок наукового тексту. Для обох журналів будуть працювати три версії сайтів різними мовами з публікацією повних текстів статей;
- ввести в дію нові версії баз даних, завдяки чому буде встановлено більш тісний зв'язок з авторами, рецензентами, членами редколегії в он-лайн режимі, що прискорить доступ до інформації про статус статей, терміни публікації, тощо;
- налагодити оперативне інформування про наукометричні дані та індекси цитування за журналами, окремими статтями та популярними оглядами.

Фінансове забезпечення реалізації освітньої діяльності

Інститут планує орієнтуватися на диверсифікацію джерел фінансування підготовки фахівців та наукових досліджень, за рахунок коштів Державного бюджету відповідно до програмної класифікації видатків та кредитування державного бюджету 6561040 "Наукова та науково-технічна діяльність у сфері профілактики і лікування хвороб людини".

Стратегічними завданнями є:

- інтенсифікація впровадження науково-технічних (насамперед, високотехнологічних) проектів в Україні та за кордоном.
- концентрація основних ресурсів на пріоритетних і найбільш перспективних напрямках фундаментальних та прикладних досліджень, що відповідають світовим тенденціям розвитку науки.
- запровадження вдосконалених критеріїв фінансування, які б враховували рівень досліджень, публікативну результативність та освітню діяльність.